

van den kansel de artikels der Augsburgsche belijdenis, die van het Avondmaal handelen, voor, met de betuiging, dat hij en de zijnen geen ander gevoelen dan dat hierin ontwikkeld werd voorstonden."

Naar hetgeen de Schrijver reeds op blz. 4 herinnerd had, steunt al wat te dien aanzien bekend is op de »Memoriën" van Laurens Jacobsz Reael (destijds een der leiders van de Amsterdamsche Gereformeerden), of eigenlijk niet zoozeer op dat geschrift, dat verloren is, als wel op het bericht dat G. Brandt, die het nog gekend en gebruikt heeft, daaruit samenstelde in zijne *Historie der Reformatie, en andere kerkelijke geschiedenissen, in en omtrent de Nederlanden*, Deel I, 2^e druk, 1677. blz. 386 vg. Maar wat zegt nu dit bericht, dat hier toch de eenige bron is? Het zegt letterlijk dit: »De Oosterlingen van de Luthersche gezindheid [welke laatste Brandt er bijvoegt, omdat er uit Hamburg, Bremen, enz. ook Gereformeerde Oosterlingen waren], die hier t' Amsterdam getrouwt waren, ofte in sterken getaele ter koopmanschap lagen, en daerom Leggers genoemd wierden, siende en hoorende, hoe de Gereformeerden de vrijheit van d'oeffening hunner Religie vast uitstrekten, (want men begost nu te spreken van 't Avontmael in de Minrebroërs kerk te houden) braghten, om desen voortgangk te stuiten, door de gansche stadt, en onder 't volk: »Dat de Calvinisehen in 't stuk van 't Avontmael qualijk leerden, hun gevoelen streed tegen de Belijdenisse van Augsburg, die in Duitschlandt bij soo veel' Vorsten was aengenoomen. Indien men nu de Calvinische dwalinge aennaeme, soude 't landt in grooten noodt vervallen; maer d'Augsburgsche Belijdenisse aennemende, had men alle hulpe van de Duitsche Vorsten te wachten." Om de twist te voeden, lieten de [Roomsche] Wethouders, door den Oudtscheepen Henrik Cornelissoon, verluiden, dat 'er geen vreë noch rust in 't land sou sijn, indien men de Confessie van Augsburg niet toeliete. Dit gerucht maekte de gemelde Oosterlingen, en hunne aenhangers soo verre gaende, dat se den Burgemeesteren, den vijfentwintigsten van Wijnmaendt, met een smeekschrift aengingen, versoeckende de Sint Olefs Kapel tot een kerk te mogen gebruiken, om daer 't loutre woord Gods te prediken, en hunnen Godsdienst te oeffenen. Dit ter kennisse der Gereformeerden gekomen sijnde, wierd bij hun goed gevonden, en Jan Arentssoon opgeleit, desen slag, door rekkelijkheid en toegeven, te breeken. Op dese wijze: Op een Sondagh, 's morgens, ten negen uren, in de Minrebroërs kerk op stoel gaende, las hij den volke het tiende en dertiende Artijkel der Augsburgsche Confessie, handelende van 't Avontmael en 't gebruik der Sacramenten, opentlijk voor; hen vermaenende dat se sich doch door geen' onwaerachtige beschuldiging, noch vremde achterklap, souden laeten verleiden, nochte diets maken, dat 'er bij hun eenig quaed of vremd gevoelen van 's Heeren Avontmael wierd gepredikt; ja uitdrukkelijk met hooge woorden betuigende, dat se tegens de voorgelesene punten niet leerden. Dus verhaelt 'et Reael, sonder sijn meeningh verder uittedrukken. Het sij dan dat Jan Arentssoon 't geen daer van 't Avontmael geseid wierd, verklaarde, naar 't geen hij verstond den inhoudt der heilige Schriftuure te wesen,